

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **T. T. H. N.**, zast. Mgr. Miloslavem Půbalem, advokátem se sídlem ve Vimperku, 1. máje 116, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 2. 2005, č. j. 59 Az 311/2003 – 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 21. 2. 2005, č. j. 59 Az 311/2003 - 41, zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobkyně proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 15. 12. 2003, č. j. OAM-6270/VL-10-05-2003. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatelky o azyl jako zjevně nedůvodnou podle §16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že žalovaný stejně jako soud v řízení nezhodnotili všechny skutečnosti. Stěžovatelka je přesvědčena o tom, že azyl by měl být

poskytnut z důvodů humanitárních dle ustanovení § 14 zákona o azylu, neboť je zřejmé a to i z posouzení mezinárodních organizací a orgánů, že v její vlasti nejsou dodržována základní lidská práva, existuje velká bída, zejména na venkově. Stěžovatelka uvádí, že zastává jiné politické názory, než ty, které všeobecně panují ve Vietnamu a následkem tohoto je na ni pohlíženo úplně jinak, než na osoby, které se zřízením sympatizují. Je přesvědčena, že ve Vietnamu neexistuje svoboda slova, jsou porušována lidská práva a svobody a jsou tak naplněny podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu.

Vzhledem k výše uvedenému stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně navrhla, aby Nejvyšší správní soud přiznal její stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 11. 4. 2004. Popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a plně souhlasí s napadeným rozsudkem. Navrhuje kasační stížnost odmítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 29. 11. 2003 na základě žádosti o udělení azylu, v níž stěžovatelka uvedla, že ji napadl a fyzicky obtěžoval otec jejího dítěte který se po 6 letech vrátil z vězení. Kvůli těmto problémům se stěžovatelka nikde neobrátila s žádostí o pomoc, raději se rozhodla vycestovat. Stěžovatelka žalovanému dále sdělila, že je vietnamské národnosti, bez náboženského vyznání a nikdy nebyla členkou žádné politické strany. V pohovoru konaném za přítomnosti tlumočnicka z vietnamského jazyka dne 4. 12. 2003 stěžovatelka důvody odchodu z vlasti zopakovala a upřesnila, že její přítel po ní vyžadoval taktéž finanční prostředky. Jiným problémů ve vlasti stěžovatelka neměla. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 15. 12. 2003 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Z výpovědi stěžovatelky dospěl žalovaný k závěru, že důvodem podání žádosti o azyl byly obavy z jednání bývalého přítele, který nezákonně požadoval finanční prostředky.

Stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou. Krajský soud žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí a v souladu se zákonem zamítl žádost stěžovatelky o udělení azylu s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou, když stěžovatelka neuvedla v průběhu správního řízení žádné skutečnosti, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

V kasační stížnosti stěžovatelka uplatňuje, ačkoliv tak nečiní konkrétním odkazem, stížní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá nesprávné právní posouzení otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení důvodnosti podané žádosti o azyl, resp. nesprávném posouzení důvodů opuštění vlasti ve vztahu k udělení azylu dle ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu.

Při posuzování předmětné námitky vycházel Nejvyšší správní soud z níže uvedených ustanovení zákona o azylu.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 5 cit. zákona ve znění platném ke dni rozhodnutí se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.

Z výše citovaných ustanovení zákona vyplývá, že správní orgán má povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě však stěžovatelka ve správním řízení netvrdila, že je v zemi svého původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy se soukromou osobou mimo státní struktury, a to s přítelem, který po stěžovatelce požadoval

finanční prostředky, obtěžoval ji a fyzicky napadl. Důvody tvrzené stěžovatelkou ve správním řízení nejsou z hlediska aplikace azylového zákona právně relevantními. Ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. V daném případě důvody uvedené opakovaně stěžovatelkou ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v ust. § 12 cit. zákona a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že odůvodněná obava z pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 5 cit. zákona je důvodem pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) cit. zákona pouze tehdy, když se toto pronásledování uskutečňuje z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Žádná taková okolnost však v průběhu správního řízení nebyla stěžovatelkami ani tvrzena. Za této situace žalovaný správní orgán a následně ani Krajský soud v Ostravě povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu neměli.

Žalovanému nepříslušelo taktéž hodnotit azylové důvody podle § 14 zákona o azylu, neboť žádost stěžovatelky zamítl jako nedůvodnou. Zamítnutím žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné je konečným rozhodnutím ve věci bez toho, aniž by byla zjišťována existence některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Podmínkou pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je přitom nezjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona a neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Správní orgán v dané věci správně zamítl žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou a v takovém případě se však již v odůvodnění svého rozhodnutí nemusel zabývat posouzením o splnění či nesplnění podmínek podle § 14 zákona o azylu.

Námítka stěžovatelky ohledně neudělení azylu dle § 14 zákona o azylu je tak ve vztahu k důvodům rozhodnutí právně bezvýznamná. Výše uvedené ustanovení žalovaný v daném případě neaplikoval.

V této souvislosti nad rámec kasačních námitek odkazuje Nejvyšší správní soud na nálezný Ústavního soudu ze dne 15. března 2004, č. IV.ÚS 12/04, ve kterém vymezil Ústavní soud institut azylu následovně: *„Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika*

vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.“.

Nejvyšší správní soud je nucen konstatovat, že stěžovatelkou tvrzená neutěšená situace se stavem dodržování lidských práv ve Vietnamu, která vyplývá ze Zpráv Ministerstva zahraničí USA, sama o sobě nezakládá ani důvod pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu. Právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení humanitárního azylu se jeví konkrétní situace stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvod uvedený v kasační stížnosti stěžovatelkou podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl prokázán, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu